

1. szám
2008. június

Kedves Németországi Egyesületi és Közösségi Vezetők! Kedves Mindnyáján!

A BUOD INFO újság németországi szövetségünk legújabb kezdeményezése. Körleveleket megalakulásunk óta rendszeresen küldtünk tagegyesületeinknek és kapcsolatteremtés céljából nem tag egyesületeknek is. Ezzel az egyelőre változó időközökben megjelenő BUOD INFO újsággal viszont újítunk: egységes formázás, újságszerűen lapozható kivitel,

hasábokba szedett szöveg, színes képek, kitűnő minőségű papír.

Ezért új számozást is vezetünk be: Íme tehát az új BUOD INFO újság első száma!

A BUOD INFO célja természetesen továbbra is a tagegyesületek és a nem tagegyesületek összefoglaló tájékoztatása németországi szövetségünk munkájáról és a bennünket, németországi magyar közösségeket érintő eseményekről.

Az újságon túlmenően továbbra is napra kész kapcsolatot, információt és kulturális ajánlatokat biztosítunk a következő két levelezőlistánk segítségével:

buodprog@yahoo.com (tagegyesületek tagjainak)

buodinfo@yahoo.com (mindenkinek)

Ezenkívül ajánljuk mindenkinek a BUOD honlapjának megtekintését: **www.buod.de**. Igyekszünk folyamatosan frissíteni bennünket érintő anyaggal, de például a frankfurti Paulskirchében 2006-ban megrendezett központi 1956-os ünnepség teljes hang- és képanyaga továbbra is letölthető.

Örömmel jelentjük, hogy a BUOD két új tagegyesülettel gyarapodott. A Düsseldorf-i Német Magyar Társaság és a GernUngarn egyesület csatlakozott. Általuk országos szövetségünk már a Ruhrvidéken is jelen van.

A stuttgarteri közgyűlés megbízta az elnökséget alapszabályunk abbéli módosításának előkészítésével, amely pártoló személyek gondozását is lehetővé teszi a BUOD számára. Ott helyben máris több pártoló személy is jelentkezett. (Nevük a 6. oldalon szintén megtalálható.)

Az elnökség lobbizási és kisebbségügyi munkacsoport a stuttgarteri közgyűlés óta nagy lendülettel folytatja munkáját. Az azóta eltelt fél évben négy telefonkonferenciát és egy elnökségi ülést tartottunk, melyekben igyekszünk teljesíteni a megfogalmazott javaslatokat és megbízásokat. Így például nagy sikerrel elindítottuk a németországi magyar iskolákat felkaroló programunkat és megtartottuk a dél-tiroli autonómia tanulómanútunkat.

Továbbá a tájékoztatás hatásosabbá tétele érdekében minden tagegyesületünk két-két vezetőségi tagja és a pártoló személyek számára előfizettük a Bécsi Naplót, mely a nyugat-európai magyarok egyik legelismertebb és a legkörültekintőbb újságja. Így kívánjuk erősíteni tagegyesületeinkben a beágyazódást nemcsak a németországi, hanem a nyugat-európai magyar életbe. Természetesen az új BUOD INFO újságunk is a kommunikációs szálak megerősítését szolgálja.

A BUOD elnöksége és munkacsoportjai, melyek személyi összetételükben is megjelenítik a németországi magyar élet gazdag sokszínűségét, a következő oldalakon bemutatott szellemben és súlypontokkal folytatják munkájukat.

Kívánunk minden magyar egyesületnek érdekes és gyarapító közösségi életet; minden magyarnak pedig, akinek kezébe kerül ezen BUOD INFO újságunk, sok örömet és kivitelezhető ötletet.

*Dr. Klement Kornél
elnök, Frankfurt*

BUOD-közgyűlés, Stuttgart, 2007. november 17–18.

A Németországi Magyar Szervezetek Szövetségének rendes közgyűlése 2007-ben Stuttgartban került megrendezésre. A szervezést és a vendéglátást a stuttgarteri magyarok vállalták a BUOD elnökhelyettesének, Tamás Péternek a vezetésével.

A találkozónak a Magyar Kulturális Intézet adott otthont. A két napról készült hivatalos jegyzőkönyvet bárki elolvashatja a mellékletben, illetve a BUOD honlapján. Itt inkább álljon az, ami a jegyzőkönyvből, annak természeténél fogva, kimaradt.

A majd tizenöt éves BUOD megújulás előtt áll 2006-ban az 1956-os forradalomról megemlékezve talán lezárult az a korszak, amelyet az első generáció fémjelzett, az a generáció, amely lassan egyrészt kénytelen, másrészt kész átadni a stafétabotot a következőknek. A BUOD nem hunyhat szemét afölött, hogy a külső körülmények zömükben örövendetes változása mellett átalakul a Németországban élő magyarok összetétele is: egyre több fiatal tanul, dolgozik itt, nem mindig a végleges letelepedés céljával. Az ő gyermekeiknek nem tisztán a családi örökség, a magyarságtudat ápolása végett, hanem praktikus okokból is szükségük van megfelelő óvodai, iskolai oktatásra. Erre (is) reagálva

kezdett az elnökség komolyan foglalkozni az itteni magyar iskolák helyzetével. Illés Molnár Márta újonnan megválasztott elnökségi tagunk e témával foglalkozó szakavatott, lelkes kiselőadásával egyben remekül be is mutatkozott. A meglévő, jelenleg leginkább a cserkészkeretei között folyó áldozatos munka csak akkor kaphatja meg a megfelelő elismerést Magyarországon, ha például a BUOD felkarolja az oktatás ügyét, segíti a megalapítandó „iskola egyesületeket”.

Fontos téma volt a magyar kisebbségek helyzete is. Az ezzel kapcsolatos tervezett dél-tiroli tanulmányút iránt nagy az érdeklődés. (Az időközben lezajlott útról szóló beszámoló a 7. oldalon olvasható.) Nem mindenki van meggyőződve arról, hogy az Európai Unió határon átnyúló régiópolitikája megoldhatja ezt a problémát, ezért nem szabad szem elől téveszteni az autonómia iránti törekvéseket.

A rendkívül aktív eszmecsere, az elég rövidre sikerült szünetekben a baráti terefere, a kulturális intézet által az Erdélyi Világszövetség stuttgarteri tagjainak rendelkezésére bocsátott klubhelyiségben meglepetésként előadott vidám műsor, Ravasz Ákos „Kreuz und Krone” c. dokumentumfilmjének megtekintése, a késő esti táncház, az éjszakába nyúló beszélgetések az az érzés, hogy szívesen vagyunk együtt, hogy mindenkinek erőt ad ez a szűk két nap, további erőt ahhoz, hogy továbbra is kitartóan működjünk magyarságunkért, bárhol is élünk a nagyvilágban.

*Urban Mária
elnökségi tag, Berlin*

MAGYAR ISKOLÁK NÉMETORSZÁGBAN

A „magyar mint származási nyelv”: a magyar nyelvet oktatók első közös találkozója Stuttgartban

2008. március 8 án a Magyar Köztársaság Stuttgarti Kulturális Intézete a Németországi Magyar Szervezetek Szövetségének (BUOD) oktatási előadójával együttműködve első ízben hirdetett szakmai találkozót a Németországban működő magyar gyermekcsoportokban és iskolákban oktatók és tevékenyen közreműködők számára. A találkozó 9 városból (Augsburg, Darmstadt, Erding, Frankfurt, Hannover, Ingolstadt, Karlsruhe, Stuttgart, Ulm) 11 oktatási csoport képviseltette magát, az érdeklődőkkel együtt összesen 38 személy vett részt.

Az összejövetel célja mindenek előtt az volt, hogy lehetőség szerint minél több magyar pedagógus megismerkedjen egymással. Rövid tapasztalatsere után megvitaták az „akkreditált magyar oktatás” helyzetét, valamint kialakították a Magyar Oktatási Munkacsoportot, amely a Németországi Magyar Szervezetek Szövetsége „égisze” alatt össze fogja a magyar pedagógiai szervezeteket a bölcsődétől az iskoláig.

A találkozót Keresztury Tibor, a Stuttgarti Kulturális Intézet igazgatója nyitotta meg. Keresztury beszédében elmondta, hogy az eseményt két éves előkészítési munka előzte meg, s örömét fejezte ki a jelenlévők nagy száma láttán.

Németországban a „származási nyelv” terminus technicus ismert és elismert fogalom. A származási nyelv oktatásának támogatását uniós rendelet is szabályozza. A németországi Kultuszminiszter konferencia egy határozata alapján az alsóbb iskolákban származási nyelvből vizsgázhatnak a tanulók, amit az adott tartomány oktatásügyi minisztériuma szabályoz. Németországban létezik még az ún. konzulátusi modell. A modell azt jelenti, hogy az adott ország konzulátusa anyanyelvi tanárokat küld Németországba (avagy elismeri a már ott élő tanárok

zeteként működik. A kiépülő oktatási hálózatot két támpontos összefogás segíti: a munkacsoportot, vagyis a németországi magyar oktatási rendszerét a stuttgarti Intézet Magyarországon, míg a Szövetség a német kultúrpolitikában, oktatásügyben képviseli.

Ahhoz hogy szervezetségét, legfőképpen szakmai megalapozottságát, s így az egyes oktatási csoportokban folyó munkát az Oktatási Munkacsoport Németországban elismertesse, munkáját mindenekelőtt Magyarországon kell elfogadtatnia. Tantervet, koncepciót kell írnia, segédanyagokat, óraterveket szerkeszteni, melyeket az egyes tanuló csoportok szakképzett pedagógusai használnak. A „magyar mint származási nyelv” oktatásának egységessé kell válnia ahhoz, hogy Németországban, az egyes tartományokban a magyar nyelv tanítása az oktatási rendszerben is elismert legyen. Az Oktatási Munkacsoport el akarja érni, hogy a magyar nyelv ismeretét az egyes német oktatási intézmények úgy a féléves, mint az év végi, valamint a záróvizsgák bizonyítványaiiban (egészen az érettségiig) iskolai érdemjeggyel is igazolják.

Ahhoz, hogy a gyermekek valódi „kétnyelvűként” nőhessenek fel a német nyelvi környezetben, oktatási rendszerben, s a magyar nyelvet mint második nyelvet használhassák, tudatosan oda kell figyelni az iskoláskor előtti fejlesztésre is. Erre alakultak a különböző bölcsődei, óvodai csoportok. Mivel a „magyar iskola” ezekre a csoportokra, az itt folyó munkára épít, mely során a gyermekek nyelvi készsége megközelítőleg azonossá válhat az iskolakezdésre, az Oktatási Munkacsoport egyik feladatát képezi a bölcsődei, óvodai koncepció kialakítása is. A munkacsoportban a találkozó alkalmával a pedagógusok máris kialakították az alcsoportokat: az iskola előtti és az iskoláskorúakét. Az alcsoportok feladata a koncepciók és a kerettanterv előkészítése, összeállítása.

munkáját). A konzulátus a német kultuszminisztériummal „dolgozik együtt”. A tanulók a konzulátuson vizsgáznak, vagy a konzulátus elismeri az anyanyelvi tanár által adott értékelést vagy érdemjegyet, s megküldi az iskolákba, ahol azt felveszik a bizonyítványba. A tanárok általában olyan iskolákban tanítanak, ahol több azonos anyanyelvű (vagy származási nyelvű) gyerek van. Ismert olyan eset is, ahol a munka az erre szakosodott kulturális szervezetekben, egyesületekben folyik.

Származási nyelv alatt a mi esetünkben azt értjük, hogy a gyermek egyik vagy mindkét szülője magyar származású. Mivel a tanulók oktatási nyelve a német, nem beszélhetünk a német oktatási rendszer viszonylatában magyar anyanyelvről. Az oktatás nyelve a német, tehát a magyar ebben az összefüggésben a második nyelv.

Németországban a különböző magyar kulturális egyesületek, magyar missziók vagy a cserkészlet szervezésében folyik a magyar származású gyermekek oktatása. A tanulók a foglalkozásokon a magyar nyelv és irodalom tantárgyak mellett magyar történelmet, honismeretet, sok helyütt magyarul természetismeretet is tanulnak, és megismerkednek a magyar kultúrával.

2008. március 8 án megszületett az elhatározás: a magyar iskolákban folyó munkát el kell ismertetni a német oktatásügyben. Ehhez mindegyiknek a németországi magyar oktatásügy szervezett felépítésére, hálózatára van szükség. Megalakult a Magyar Oktatási Munkacsoport, amely a Németországi Magyar Szervezetek Szövetségének a tagszerve

A találkozót egyik meghívott magyarországi vendége Gállné Gróh Ilona zenepedagógus volt, a „Ringató foglalkozások” alkotója. A Ringató foglalkozások célja, hogy a kismamák megtanuljanak egy könnyen énekelhető, de a kodályi elvekhez hű, zeneileg értékes dal anyagot. Ismerkedjenek meg magyar mondókákkal, mozgásos, ölbeli játékokkal. A tanítás nem a kicsinyeknek szól, hanem a felnőtteknek. A gyerekek tehát semmiféle feladatot nem kapnak a foglalkozásokon. Nem kell, nem kötelező csinálniuk semmit, nem kell „teljesíteniük”. Ha akarnak, játszanak az édesanyjukkal, ha akarnak vagy tudnak, akkor pedig néha odafigyelnek. „A gyermeket akkor tudjuk fejleszteni, ha mi is fejlődünk. Amilyen gyermeket nevelünk mi, olyan felnőtt lesz. Ha gyermekként a magyar nyelvet megtanulja, ő is meg fogja tanítani a gyerekeivel” tette hozzá Száva Ilona, a magyarországi „Fordulópont” című folyóirat főszerkesztője. A találkozót másik vendége, Szávai Ilona bemutatta a folyóiratot, a Pont Kiadó „Gyermekekről Gyermekéért”

programját. Végezetül felajánlott egy egész folyóirat számot a német országai munka ismertetéséhez. A különböző német városok, csoportok tapasztalatait, szakmai és didaktikai anyagokat is nagyon szívesen megjelentet a kiadványban.

A találkozó végéhez közeledve a Németországi Magyar Szervezetek Szövetsége felkérte Rab Irént, a göttingeni Georg August egyetem magyar nyelvi lektorát az Oktatási Munkacsoport szakmai vezetőjének. A lektorasszony a kinevezést örömmel fogadta el.

Németországban elkezdődött hát a nagy munka, a telefonok izzanak, a villanypostán sűrű a levélváltás. Szép magyar nyelvünkért harcolunk, mely már az Európai Unió hivatalos nyelve, s mely „különleges nyelvet” még értékesebbé kívánunk tenni a kultúránk forgatagában.

*Illés Molnár Márta
elnökségi tag és oktatási munkacsoport, Karlsruhe*

Vázlatos kitekintés a Németországban folyó magyar nyelvű oktatási tevékenységre a „Magyar Iskolák Németországban”- program kapcsán 2008 februárjában kitöltött és feldolgozott kérdőívek alapján

A szervezet neve	Az oktatási tevékenység típusa a gyermekek számával, gyakorisággal, óraszám				
	bölcsőde	óvoda	iskola előkészítő	alsó tagozat (6-10/11 év)	felső tagozat (10/11 évtől)
Augsburgi Katolikus Magyar Misszió	7 kéthetente	6 kéthetente		4 kéthetente 2 óra	5 kéthetente 2 óra
Brunszvik Teréz Egyesület, Berlin		14 heti 1 nap, 7,5 óra		heti 3 óra	
DANUBIUS Magyar Nyelv és Kultúregyesület, Darmstadt	7 heti 1 óra	12 heti 2 óra	5 heti 2 óra	26 heti 2 óra, 3 óra	2 heti 3 óra
Petőfi Sándor Hétvégi Magyar Iskola Düsseldorf	8 heti 3 óra	8 kéthetente 4 óra	2 kéthetente 4 óra	3 kéthetente 4 óra	3 kéthetente 4 óra
Erdingi Magyarok	11 heti 2 óra	16 heti 2 óra		9 heti 2 óra	
Zentrum Familie, Frankfurt am Main		13 heti 1,5 óra			
Magyar Katolikus Egyház község, Frankfurt am Main				5 heti 1 óra	
Freiburgi Magyar Iskola és Óvoda		9 heti 1,5 óra		heti 2 óra	
Hannoveri Magyar Egyesület		12 havonta 3 óra		7 heti 2 óra	2 heti 2 óra
Petőfi Kör, Magyar Kultúr egyesület, Ingolstadt	11 heti 2 óra	hetente		7 heti 2 óra	5 heti 2 óra
Csodaszarvas Magyar Kulturális Egyesület, Karlsruhe	16 heti 1,5 óra	7 heti 2 óra	4 heti 2 óra	6 heti 2 óra	9 heti 2 óra
Magyar Katolikus Misszió, München	20 heti 2 óra	20 heti két óra		30 kéthetente 2 óra	55 kéthetente 2 óra
Stuttgarter Magyar Játzóház		40 hetente 2,5 óra			
Dobó István cserkészcsapat, Stuttgart				14 kéthetente 3 óra	12 kéthetente 3 óra
TULIPÁN Magyar Iskola Egyesület, Ulm		10 heti 4 óra			

NYEOMSZSZ megbeszélés Göteborgban (Svédország)

A göteborgi Körösi Csoma Sándor Művelődési Kör 2008. április 5. és 13. között rendezte meg a 4. Göteborgi Magyar Hetet. Ennek keretében hívta megbeszélésre a NYEOMSZSZ (Nyugat Európai Országos Magyar Szervezetek Szövetsége) a tagszervezeteit az április 12-én megtartott nyugat európai kulturális napra.

A NYEOMSZSZ tagországok képviselői a megbeszélésen Deák Ernő elnökletével három témakörben foglalmaztak meg ajánlásokat, amelyeket a szövetség őszi közgyűlése elé szándékoznak terjeszteni.

Ezek közül az első egy hírhálózat kiépítésének lehetősége volt. Egy, a nyugat európai magyar közösségek híreit közvetítő internetes rádió beindításának és működtetésének feltételeit, a hozzá fűzött elvárásokat vitattuk meg.

A második téma a NYEOMSZSZ álláspontjának kialakítása volt a Pécs Európa Kulturális Fővárosának 2010-es programjaihoz való kapcsolódásról. Arra a véleményre jutottunk, hogy a pécsi (EKF) rendezvényeken való NYEOMSZSZ részvétel fórumot teremthet a tag országainkban élő magyar művészek, tudósok, szervezeteink bemutatására. Egyetértettünk abban is, hogy az így létrehozandó bemutató fórum anyaga más rendezvényeken, alkalmakkor is hasznos szolgálatot tenne közösségeink prezentálására.

A harmadik témakörben a nyugaton, szórványban élő magyarok magyarságtudatának megtartását, a magyar közösségtudat erősítését segítő kiadvány szerkesztését, tartalmának válogatási szempontjait beszéltük meg.

A tanácskozás jó alapot ad a munkánk további megszervezéséhez, ami szervezeteink hasznára lehet.

*Szilágyi Szabolcs
elnökségi tag, Hannover*

BENEŠ DEKRÉTUMOK A BUOD hallatja hangját

A BUOD a Beneš dekrétumokat megerősítő szlovák parlamenti döntés, valamint a szlovák kormány felerősödő nacionalista politikája kapcsán tiltakozással fordult a német politikai vezetéshez és közvéleményhez. Levélben kérte Angela Merkel kancellár asszonyt és Frank Walter Steinmeier külügyminiszter urat, hogy hasson Szlovákiára az európai normáknak megfelelő politika folytatása érdekében. A lenti nyilatkozatot eljuttattuk több mint 70 vezető német újsághoz és folyóirathoz, televízió és rádióállomáshoz, ezenkívül a pártokhoz és fontos nem kormányzati szervezetekhez.

E lépések mellett a BUOD több nyugati magyar országos szövetséggel egyetemben hivatalosan is támogatott egy, az európai parlamenthez intézett petíciót, amelyhez a „vilagmagyarsag.com” cím alatt lehetett csatlakozni.

A Németországi Magyar Szervezetek Szövetsége (BUOD) nyilatkozata

A szlovák parlament szeptember 20-i ülésén érinthetetlené nyilvánította a vitatott ún. Beneš dekrétumokat. Ezeknek a dekrétumoknak következtében kollektíven jogfosztottá váltak magyarok és németek a második világháború után az akkori Csehszlovákiában, és sokakat elűzték hazájukból. Többek közt 55.000 magyart telepítettek akkoriban a mai Szlovákiából Magyarországra, 44.000 magyart kényszerítettek a mai Cseh Köztársaságba való áttelepülésre.

Ebben a döntésben, amely a kormányzó koalíció, főleg a szélsőséges jobboldali Szlovák Nemzeti Párt ösztönzésére jött létre, a szlovákiai magyar kisebbséggel szembeni tudatos provokációt és annak hátrányos megkülönböztetését látjuk. Aggodalommal figyeljük már egy ideje a mostani szlovák kormány magyarellenos magatartását (Robert Fico miniszterelnök és partnerei, Vladimír Meciar és Jan Slota részéről), amely ugyancsak sok szlovák polgár kritikáját vonja maga után. Egyre gyakrabban kerül sor kormányzati személyek által tudatosan felállított és jól kiszámított sértésekre, jogi vétségekre és lebecsülő kijelentésekre. Úgy tűnik, hogy a kb. 550.000 fős, Szlovákia összlakosságának 10 százalékát kitevő magyar kisebbség ellen folytatott politika a koalíciós pártok legkisebb közös nevezőjét alkotja.

A magyarok számára a Beneš dekrétumokkal kapcsolatosan nem csupán a múlt sürgősen szükségessé vált etikai feltárásáról és feldolgozásáról van szó. Ezen felül még ma is több ezer olyan magyar él Szlovákiában, akitől vagyonát és birtokát vették el és a rendszerváltás

ellenére sem kapta vissza. Az újabban hozott döntés kifejezetten kizárja a jogi és tulajdonjogi feldolgozást és orvoslást.

A Németországi Magyar Szervezetek Szövetsége elítéli a szlovák parlament nyilatkozatát, amely a kollektív bűnösségi elv megerősítését jelenti, a magyar kisebbség hátrányos megkülönböztetésével ér fel, a magyar lakosság ezt ily módon is érzékeli. Ez az eljárás nem fér bele az európai értékközösségbe, ellentétben a közös európai alkotmányért való fáradozásokkal és veszélyezteti a békés együttélést Európában. Ebből kifolyólag a Németországi Magyar Szervezetek Szövetsége arra kér minden Németországban és Európában jelentős politikai felelősséggel bíró személyt, hogy ez ügyön ne hunyjon szemet, hanem szerezzen érvényt az európai normáknak.

*Dr. Barcsay Ákos
elnökségi tag, Mainz*

Rendhagyó (BUOD) elnökségi gyűlés Berlinben

Május 31-én Berlinben, a Magyar Köztársaság Unter den Linden 79. szám alatti követségének tanácskozó termében gyűlést tartott a Németországi Magyar Szervezetek Szövetsége (BUOD). A gyűlés helyszínének rendhagyó jellege abból adódott, hogy Dr. Peisch Sándor nagykövet úr megbeszélésre hívta meg szövetségünk elnökségét. Felkérésére megbeszéltük a 2009-es év közösen tervezhető jubileumi rendezvényeit, megvalósítható eseményeit, melyeknek súlyponti rendezvénye az 1989-es magyar határnyitás 20 éves évfordulója lenne.

Mindnyájan egyetértettünk abban, hogy a határnyitás az akkori magyarországi felgyorsult demokratizálódási folyamat által válhatott azzá a bátor lépéssé, amit úgy tartanak számon, mint a berlini falból kivett első téglát, amely megnyitotta az utat a német nép újra egyesítéséhez.

A megbeszélésen sok értékes javaslat hangzott el. Ezeknek a megvalósítása sok munkát, szoros együttműködést kíván, de magában hordozza annak a reményét, hogy a megemlékezés az eseményhez méltó és sikeres legyen, olyan mint a 2006-os, az 1956-os forradalom és szabadságharc 50. évfordulójának frankfurti közös rendezvénye, amely a mindenkor németországi magyar rendezvények legnagyobbika volt.

A gyűlés második felében most már a nagykövet úr távozása után, csak magunk között szervezetünk aktuális kérdéseit tárgyaltuk meg.

Többek között felmerült annak a szükségessége, hogy szövetségünk alapszabálymódosítással is még hatékonyabb segítséget tudjon adni a magyar nyelv oktatására beinduló iskolacsoporthoz.

*Szilágyi Szabolcs
elnökségi tag, Hannover*

Emléktábla a Reichstag falán

„Ihaj csuhaj sose halunk meg...” avagy a stuttgarti magyar életről...

„Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne, nem is lehetünk más célra ebben az életben, minthogy megismerjünk mindent, amennyire lehetséges: a tarka és zezugos világot, a megbocsátandó embereket, az egymásra morgó népeket; s amikor mindent megismertünk, amennyire lehetséges, akkor visszamenjünk oda, ahol otthon lehetünk.”

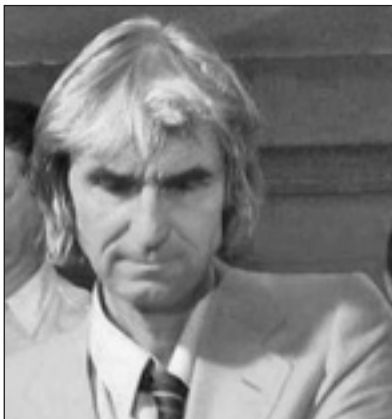
Tamási Áron

A stuttgarti magyarság (valószínűleg valamennyi németországi magyar közösséghez hasonlóan) életét mindig is egy „különködő”, érdekszférákra, csoportokra tagoltság jellemezte. Persze ettől függetlenül valamennyi csoport, törekvés sikeresen, jól működött.

A kilencvenes évek közepétől egy ifjúsági csoport egyre erőteljesebb szervezkedése, feltörése körvonalazódott. Összetételében teljesen heterogén (származás, végzettség, munkaterület), törekvéseit illetőleg viszont annál homogénebb jellegű csoportosulás volt. Tagjai összekapcsolták minden másféle csoportosulással (a Katolikus Magyar Misszió, a Magyar Protestáns Gyülekezet, a Magyar Kultúrintézet, Csőbörscsök néptáncosport stb.).

Kiemelendő Gémes István lelkész három évtizedes fáradhatatlan és értékes munkája a protestáns gyülekezet, valamint néhány éve Tempfli és Gyúrács atya lendülete az újonnan megalakult katolikus egyházközség élén. Külön köszönet nekik az együttműködésért. Sokirányú tevékenységben vették ki részüket: többször hozzájárultak a magyar bál, az októberi és márciusi nemzeti ünnepek megszervezéséhez, megalakították a híres vitakört, újságot szerkesztettek, nyolc éve minden vasárnap nagypályás magyar focit, táncházakat szerveztek, sőt mai napig is kéthavonta magyar bulit rendeznek Stuttgartban.

Ez az „alulról” induló és szervezkedő mozgalom lassan kitermelt magából egy olyan embermasszát és ideológiát, mely talán banálishan, de annál igazabban hangzik: a magyar közösségi élet (a kultúrától a szórakozásig és sportig) fennmaradását, a kultúra ápolását tűzte ki céljául, egyfajta kis magyar „mikrokozmosz” létesítésén fáradozott, sokszor minden terv nélkül, inkább ösztönösen, fiatalos daccal, rögeszmés optimizmussal, ahogyan Bojtorján is énekl:

„Csak ahhoz kell most erő, hogy jó kedvünk legyen
Ígérem neked, ígérd meg nekem
Hogy bármi lesz velünk, bármennyit tévedünk
Mindig megbocsáthatunk, mert egymásért vagyunk”

...gyakran énekelve...

Lévén közülük sokan erdélyiek, 2003-ban a korábban sikeresen működő, de addigra már kissé meggyengült Erdélyi Világszövetség omladozását meggátolva (a név ne legyen megtévesztő, kizárólag egy stuttgarti magyar szervezetről van szó) bekapcsolódtak a fiatalok a

szervezet munkájába. Ez volt az a pillanat, amikor egyesületi szintet nyert mibenlétük. Lassan öt év távlatából elmondható, igen sikeresen megformáltak. Politikusok, történészek meghívása mellett 2004 óta évente még disznótort is rendeztek. A siker tetőfoka 2007 januárjában a klub megszerzésében csúcsondott, majd a Stuttgarti Magyar Szín Társulat megalakulásában Árok Ferenc rendező és szabadkai színész segítségével (lásd a képet).

Az „SMK” (Stuttgarti Magyar Klub) megszületése a Magyar Kultúrintézet és az Erdélyi Világszövetség kitűnő együttműködésének gyümölcse. A 21 éve működő Erdélyi Világszövetség, számos rendezvénye, híres meghívottai és szociális tevékenységei (főként Erdély felé) mellett, mindig is egy magyar klub létesítésére áhítozott. Egy olyan helyre, ahol időnként a stuttgarti magyarság összejöhet, akár kisebb méretű előadásokra, filmvetítésekre, akár beszélgetésekre egy magyaros, kávéházi hangulatban. Kitűnő példája az együttműködésnek „a hasznos és kellemes” elv megvalósítása. Kölcsönös segítség nyújtásunk, közös programok szervezése a Kultúrintézettel azt bizonyítja, amit már régen sejtettünk, csak valamennyi helyen lehetetlen megvalósítani: politikai hovatartozástól és anyagiaktól függetlenül létezik olyan, hogy „közös magyar érdek”. Itt külön köszönet Keresztury Tibornak, az Intézet igazgatójának támogatásáért és lelkeségéért.

A Klub első jelentősebb rendezvényeként egy nagyszerű verses zenés esttel jelentkeztek a fiatalok. 2007 júliusában „Száz éves a magyar kabaré” címmel merész vállalkozásba kezdtek. Február elején Ulmban, április közepén Karlsruhe-ban lépett fel a színtársulat immáron „Százéves a magyar kabaré” címmel. Szerénytelenül állítható, a siker legbiztosabb mércéje a közönség hálája. És valóban úgy tűnik, sokan igénylik a magyar humort, a magyar színházat egyáltalán. A műsor egyre bővül, egyre tökéletesedik (július 19-én a *Helység kalapácsát* adják elő Stuttgartban).

Kétségtelen, hogy a színtársulat amatőr jellegéhez híven, sokszor túlspontán megoldásokat keres és talál, mégis újból és újból, dacosan, kissé vakmerően, de szeretettel színpadra lép, sőt az „ihaj csuhaj sose halunk meg...” lendületével, valamint a „...marad a hit ugye fiúk, a skarlátvörös hit...” rögeszmés lelkületével.

Támás Péter
elnökhelyettes, Stuttgart

A BUOD tagegyesületei

Magyar Klub Ungarisch-Sächsischer Kulturverein Dresden	elnök: Milos László	
Magyar-Szász Kultúregyesület Ungarisch-Sächsischer Kulturverein Neustadt e.V.	elnök: Pajkó István	
Berlini Magyar Egyesület Ungarische Vereinigung Berlin e.V.	elnök: Priv.-Doz. Dr. Hetey László www.ungarn-in-berlin.de	
Hamburgi Magyarok Egyesülete Vereinigung der Hamburger Ungarn	elnök: Kulin Miklós www.hamburgi-magyarok.de	
Hannoveri Magyar Egyesület Ungarischer Verein Hannover e.V.	elnök: Nöllenburg Gabrielle www.ungvh.de	
GernUngarn e.V.	elnök: Kövér Sándor www.gernungarn.com	
Német-Magyar Társaság Düsseldorf Deutsch-Ungarische Gesellschaft Düsseldorf e.V.	elnök: Kövér Sándor www.dug-dus.de	
Magyar Katolikus Egyházközség Köln Ungarische Katholische Gemeinde Köln	elnök: Ft. Lukács József www.ungarnzentrum.internete.hu	
Magyar Katolikus Egyházközség Frankfurt Ungarische Katholische Gemeinde Frankfurt	elnök: Stolmár Endre www.magyar-katolikusok-frankfurt.de	
56-os Bizottság Komitee 56	elnök: Id. Klement Kornél	
Vajdasági Magyarok Németországi Szövetsége Bund der Vojvodiner Ungarn in Deutschland e.V.	elnök: Lázár Tibor	
84. sz. Lehel Vezér Cserkészcsapat Pfadfindergruppe Lehel Vezér	elnök: Stolmár György www.lehel-cserkesz.de	
Nyugat-európai Magyar Cserkészek FT Trägerverein für ungarische Pfadfinder e.V.	elnök: Dr. Grynaeus Péter	
Erdélyi Világszövetség Siebenbürgische Weltorganisation	elnök: Tamás Péter www.stuttgarti-magyarok.de	
Külföldi Magyar Cserkészszövetség Németországi Körzet Ungarischer Auslandspfadfinderbund, Kreis: Deutschland	elnök: Jablonkay Péter	
Csodaszarvas Magyar Kulturális Egyesület Karlsruhe Wunderhirsch Ungarischer Kulturverein Karlsruhe e.V.	elnök: Prof. Dr. Polónyi János www.wukk.de	
Magyar Szabadságharcos Szövetség Pro Libertate 1956	elnök: Pifkó András	
Széchenyi Kör Kreis Széchenyi	elnök: Kucsera János www.Széchenyi-kör.de	
Magyar Kultúregyesület Ulm Ungarischer Kulturverein Ulm e.V.	elnök: Bauer Ferenc www.ulmke.bn-ulm.de	
Magyar Kultúregyesület Nürnberg Ungarischer Kulturverein Nürnberg e.V.	elnök: Dr. Rozmán Lajos www.ungarninnuernberg.de	
BUOD támogatók:	Egerváry András és Anna Dr. Hantz Péter Ravasz Ákos	Saarlouis Heidelberg München

Értékes autonómia tanulmányút Dél-Tirolban

Az olaszországi Dél Tirol, hivatalos nevén Bozen (Bolzano) Dél Tirol Autonóm Tartomány természetileg és kultúrájában Közép Európa egyik legszebb és legérdekesebb területei közé tartozik. A magas hegyek övezte völgyekben intenzív gyümölcs és szőlőtermelés folyik, a hegyi legelőkön pedig állattartás. A falvak és városok épületeinek jó része az elmúlt évszázadok hangulatát tükrözi, mégis a szolgáltatások, a berendezések, az utak modernnek és kitűnően működnek. A tartomány varázsa, kultúrája, kitűnő ételei és borai évente több mint ötmillió turistát vonzanak.

A Németországi Magyar Szervezetek Szövetségének (BUOD) elnök sége dr. Klement Kornél vezetésével háromnapos tanulmányutat szervezett 2008. április 16-19. között, hogy a helyszínen megismerje a dél tiroli autonómia működését. Dr. Pan professzor, a bozeni Etnikai Csoportok Dél Tiroli Intézetének vezetője és egyben az autonómia szakértője, kitűnő programot állított össze, amelyben tőle és a dél tiroli politikusokkal való találkozásokon keresztül megismerhettük a helyi autonómia alapelveit, működését és hétköznapijait.

A tanulmányút résztvevői dr. Christoph Pan professzorral (jobbról a második) Bozenben a Walther von der Vogelweide téren

Dr. Pan professzor előadásában áttekintést adott az 1948-ban létrejött autonómia múltjáról és arról a több évtizedes munkáról, amelynek eredményeként ez később kibővült, megerősödött, és nemzetközileg is nagyra értékelt példává vált. Ez a folyamat eredményében végső soron úgy gazdaságilag, mint politikailag igazi sikertörténet.

Dél Tirol az Osztrák Magyar Monarchia bukása után 1919-ben került Olaszországhoz. Jelenleg 460 ezer lakosa van, amelynek 64% a német, 25% a olasz, 4% a ladin (rétoromán) anyanyelvű. A maradék 7% főleg vendégmunkás, köztük szép számmal vannak magyarok is. A 7500 km² nagyságú terület háromszor akkora, mint Luxemburg. A számtalan hegy miatt csak a terület 15% át lehet mezőgazdaságilag intenzíven hasznosítani. Ezen koncentrálnak a kiterjedt gyümölcs és szőlőskertek. A fejlett idegenforgalom mellett jelentős a kis- és kézműipar, a mezőgazdasági termékek feldolgozása, valamint a népművészet. Így nem csoda, ha az egy főre eső évi GDP magas (több mint 27 ezer euró), ami meghaladja a kibővítés előtti 15-ös EU-átlagát. Ez annál is figyelemreméltóbb, mert a tartomány 50 évvel ezelőtt meglehetősen szegény volt, ahonnan a lakosság inkább elvándorolt.

A hosszas tárgyalások után az 1970-es évek elején kibővült autonómia fő célja a német és ladin népcsoport védelme anélkül, hogy az itt élő olaszokat alapvető szabadság- és emberi jogaikban korlátozná. Ehhez tartozik az egyes népcsoportok nyelvi, oktatási és fejlődési lehetőségeinek széles körű biztosítása. A tartományban két hivatalos nyelv (német, olasz) van, amelyeket mindenütt lehet használni. Harmadikként a ladin nyelvet pedig a Grödner völgyben beszélik és használják hivatalosan. Jelentős szerepet játszik az anyanyelvi oktatás, amely kötelezővé teszi a saját nyelvnek és a többi népcsoportok nyelvének a megtanulását.

A tízévenkénti népszámlálási adatok alapján határozzák meg az egyes népcsoportokra eső hivatali helyek számát, valamint a lakás-, szociális és kulturális támogatás összegeit. A kibővült autonómia bevezetése óta ezek a számok alig változnak.

Az autonómia megvalósulása és kibővítése a gazdasági felemelkedéssel járt együtt. Jelenleg Dél Tirolban nincs munkanélküliség, se elvándorlás, mindemellett nem kis számban foglalkoztatnak vendégmunkásokat.

A bozeni Tartományi Parlamentben Rosa Thaler Zelger alelnök asszony az abszolút többséggel rendelkező SVP, azaz a német Dél Tiroli Néppárt képviselője fogadott bennünket és tájékoztatott a parlament munkájáról.

A bozeni városházán beszélgettünk Luigi Spagnollival, Bozen olasz származású polgármesterével, aki anyanyelvi szinten tud németül. Megemlítette, hogy Sopron városával vannak kapcsolataik. Azután Elmar Pichler alpolgármester, az SVP elnöke ismertette a tartomány autonómiájának fejlődését, valamint a hétköznapi problémák megoldásait.

Bozen alpolgármesterének előadása felért egy akadémiai értekezéssel az autonómia gyakorlatáról és stratégiájáról. Nyomatékosan kihangsúlyozta, hogy az autonómiát nem lehetett volna megvalósítani, ha a német és a ladin népcsoportban nem lett volna meg a közös akarat ennek a létrehozásához, melyet Róma felé mindig egyhangúlag képviseltek. Egymással konkuráló tárgyalások Rómával, az egyetértés hiánya, civakodás kifelé csak az autonómia ellenzői malmára hajtotta volna a vizet. Ugyanakkor sikerült meggyőzni a helybeli olaszokat arról, hogy ez nem ellenük irányul, hanem számukra is előnyöket jelenthet, amit a sikeres gazdasági fejlődés időközben be is bizonyított. Jelentős szerepe volt annak is, hogy Ausztria, mint a 2. világháború utáni párizsi szerződésben kijelölt védőhatalom, az autonómia kivívását teljes mértékben támogatta az összes osztrák parlamenti párt egyetértésével.

Az autonómia gondolata nem a határok megváltoztatását célozta, hanem az EU-ban általánosan elfogadott szubszidiaritás elvének gyakorlati megvalósítását. A szubszidiaritás azt a felfogást jelenti, hogy amit helyben el lehet intézni, azt ne bízzuk magasabb szervre. Ez a gondolat megmutatkozik a dél tiroli gyakorlatban, ahogyan gazdasági, kulturális és oktatási téren számtalan feladatot oldanak meg. A szubszidiaritás elve azt is jelenti, hogy a tartomány adóbevételeinek 90% a helyben marad, csak 10% át kell a központi római kormánynak leadni.

Meglátogattuk a Meran városa melletti Dorf Tirol helységeket is, amelyről a tartomány a nevéért kapta, ahol a hosszú távon fenntartható hegyi gazdálkodással ismerkedhettünk meg.

Búcsúzóul utunk a ladinok által lakott 1300-1400 méter magasan fekvő festői szépségű Grödner völgybe vezetett, ahol Wolkenstein helységben a ladinok életéről tájékoztatták csoportunkat. Ez a vidék a híres tiroli fafaragó népművészet központja.

A BUOD előzetesen értesítette és külön kérésre utólag tájékoztatja a dél tiroli autonómia tanulmányútról a strassburgi Európai Parlament összes magyar és határon túli magyar párt frakcióvezetőjét.

A tanulmányúton vendégként részt vett Fodor Imre, a Székely Nemzeti Tanács alelnöke, aki ismertette elképzeléseiket egy székely autonómiaival kapcsolatban. A Székelyföld csaknem 10.000 km² nagyságú, a lakosság száma 809 ezer, ebből 76%, azaz 612 ezer székely magyar.

Összefoglalva, a BUOD tanulmányútja érdekes és értékes volt, a hallottakból és a látottakból sokat tanultunk. Megismerhettük a példamutató dél tiroli autonómia létrejöttét és működését. Ezúttal is megköszönjük dr. Pan professzor úr alapos szervezői munkáját, szakzerű tájékoztatását és baráti támogatását. Éppen úgy köszönjük a tartományi parlament és a városi tanács szíves készségét, hogy fogadott és tájékoztatott bennünket. A dél tiroli autonómia, annak feltételei, tanulságai és eredményei példaként és útvezetőként szolgálhatnak jövőbeli autonómiák létrehozásánál.

*Harsay György
lobbi és kisebbségügyi munkacsoport, München*

A bozeni Tartományi Parlamentben Rosa Thaler Zelger alelnök asszonnyal (jobbról a hetedik)

Kerékpárral Kőrösi Csoma nyomán

A tanulmányait Göttingenben végző Dr. Horváth Balázs hét hónapig tartó, élményekkel és viszontagságokkal teli, összesen 18 országot érintő útjáról, amely gyermekkori álma volt hogy biciklivel eljusson Közép Ázsiába, képes élménybeszámolót tartott a BUOD tag egyesületeiben.

Néhány hónappal az indulás előtt ötlött fel Balázsban, hogy annak idején Göttingenben tanult Kőrösi Csoma Sándor is. A göttingeni egyetemi könyvtár számos könyvtáskasággal rendelkezik, többek között Kőrösi Csoma Sándor tibeti szótárával, ráadásul egy dedikált, eredeti példánnyal.

„Kőrösi Csoma itt határozta el, hogy 1819 ben elindul távol keleti útjára” emlékezett Horváth Balázs és a „nyomába eredt”. Ugyan ebből a városból, körülbelül ugyanolyan idősen, hasonló elszántsággal ugyanazon az úton indult el, csak éppen maga gyártotta, különlegesen strapabíró biciklivel. A Himalájában található nyugati tibeti Ladakh tartományba indult, ahol Kőrösi Csoma az ottani buddhista kolostorok ban folytatta tanulmányait.

„Az egész túra során azt élveztem a legjobban, hogy körülöttem fokozatosan változott meg a világ. Mindez az emberek magatartásán, gondolkodásán volt lemérhető leginkább. Már Kelet Törökországban sehol nem tudtam megállni anélkül, hogy ne vegyem azonnal körbe, s ne kérdezzék, honnan jöttem s hová megyek. Iránban pedig egyenesen csodálatos volt az a kedvesség és nyitottság, ahogy fogadták az embert.”

Az egész Balkánon végigbiciklizett, majd Törökország, Irán, Türkmenisztán, Üzbegisztán, Kirgizisztán, Kína, Pakisztán és India is páratlan élményt nyújtott számára. S olykor még útítársa is akadt, mert mint mondta mindig találkozott valahol más „kerékpáros örültek

kel”. Összesen 14 ezer kilo métert kerekedett, s körülbelül 160 kilométert gyalogolt. Az általa megjárt legmagasabb himalájai hágók 5000 méter fölöttiek voltak.

Hogy megfelelő kondícióban legyen, az útra csak nem négy évig készült, minden második nap nyolctíz kilométert futott a hegyekben, a hétvégeken pedig egyfajta félmaratonnal igyekezett növelni erejét. Az indulást ugyan korábban tervezte, de doktora miatt mindig húzódott a dolog. Az utat maga finanszírozta az évek során félretett ösztöndíjából. Szavai szerint szponzorok reményében igyekezett kapcsolatba lépni különböző magyar médiumokkal, de teljesen eredménytelenül. „Rengeteg elutasító levelet sikerült összegyűjtenem, de támogatást azt nem” hangzott. Egyedül Sólyom László köztársasági elnök volt az, aki egy levélben jókívánságait fejezte ki. „Ez volt az egyetlen magyarországi támogatás” tette hozzá.

A legnagyobb kihívást az időjárás jelentette. Áprilisban különösen az Alpokban még hideg volt, Horvátország, majd Törökország és Irán viszont egyre melegebb, a türkmenisztáni és üzbegisztáni sivatagokban pedig már olyan hőség fogadta, amelyhez hasonlót még soha életében nem tapasztalt. „A Himalájában azután mínusz 11-15 fok várt, több helyütt szakadt a hó, s alig tudtam átkelni a hágókon.”

Átélt jó néhány kellemetlen helyzetet is. Kelet Törökországban a vadkutyáktól kellett tartania, sok helyütt kövekkel dobálták meg, Kirgizisztánban kirabolták, a gyomorfertőzések pedig egyszerűen elkerülhetetlenek voltak.

Göttingenből attól a táblától indult, amellyel a város Kőrösi Csoma Sándorra emlékezik. S az út végállomása a nyugati tibeti Zanglában az a kolostor volt, ahol a magyar keleti kutatót annak idején a ladakhi uralkodó ajánlólevelének birtokában a kolostor tudós lámája segítette a tibeti nyelv elsajátításában. A kolostor második emelete ma is Kőrösi emléktáblákkal van tele. Dardzsilingbe, Kőrösi síremlékéhez Horváth Balázs azonban már nem jutott el.

Baczur Magdolna elnökségi tag, Ulm Duma TV MTI nyomán

BUOD-INFO
a Németországi Magyar Szervezetek
Szövetségének kiadványa

Felelős szerkesztő: Dr. Klement Kornél elnök
Szerkesztő: Baczur Magdolna elnökségi tag
Olvasószerkesztők: Illés-Molnár Márta elnökségi tag
Urbán Mária elnökségi tag

www.buod.de